

FOTO: SIMON'S SCARPIX

CH-CH-CHANGES

Myten sier han er en kameleon. Men stilene til David Bowie handler ikke om å passe inn. »

TEKST MARI GRINDE ARNTZEN

« **INSPIRATOR.** I 1976 spiller David Bowie i filmen «The Man Who Fell to Earth». Høsten 2011 er motehuset Lanvin inspirert av Bowies rollefigur i filmen.

» **LAD INSANE.** Ziggy Stardust er David Bowies kanskje mest kjente figur. Han spilte en rockestjerne fra en annen planet. Rollen varte i ett år, fra 1972 til 1973.

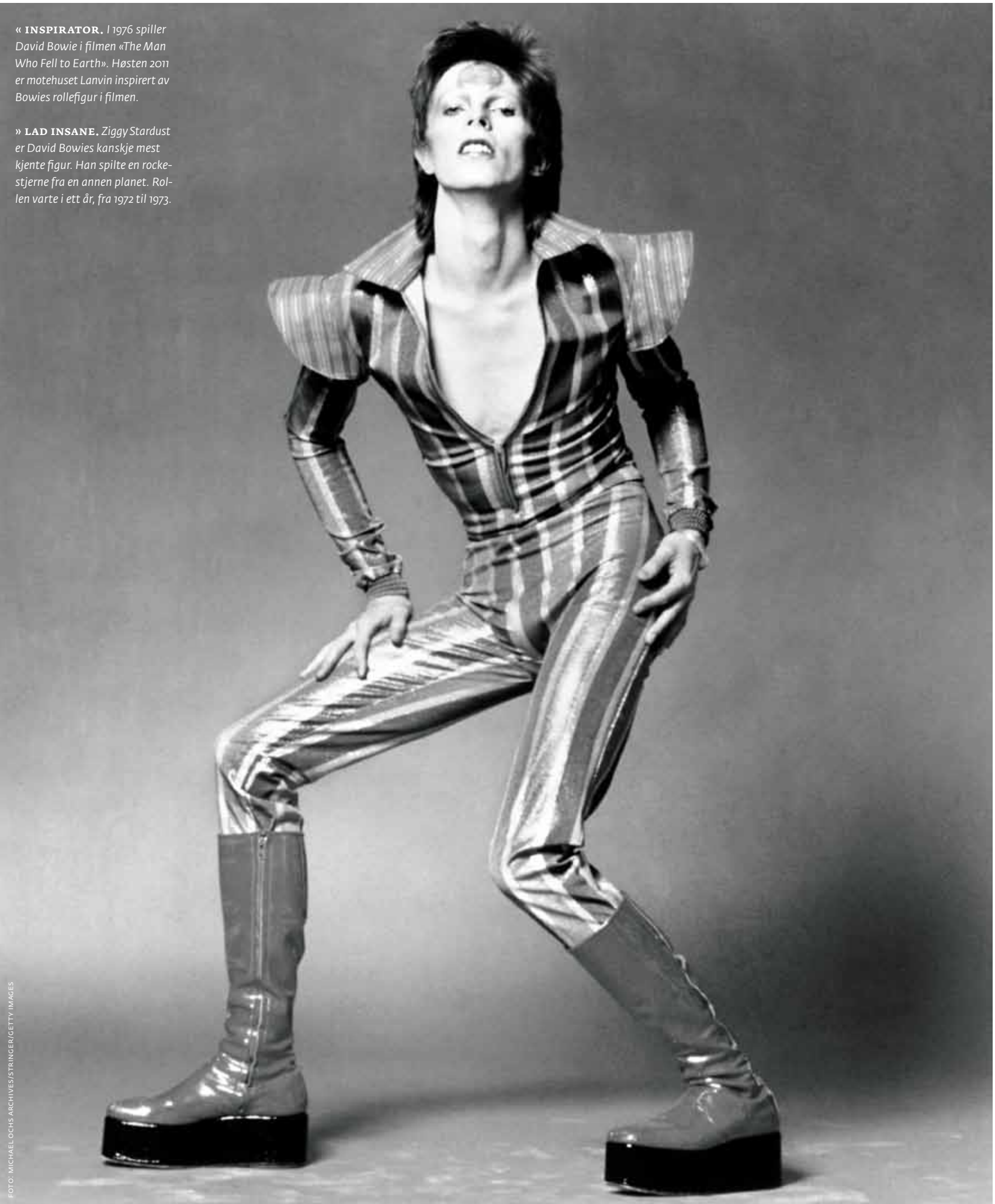

FOTO: MICHAEL OCHS ARCHIVES/STRINGER/GETTY IMAGES

FOTO: JUSTIN DE WILLENBUEVE/FLUTON ARCHIVE/GETTY IMAGES

SELMORD. Etter innspillingen av albumet «Pin-Ups» i 197 tar Bowie livet av Ziggy Stardust mot slutten av en konsert. Rollebyttet kommer overraskende både på fansen og bandet. Nå vil Bowie skrive musikal av George Orwells «1984».

ALLE FOTO: FAKSMILE

FORVANDLINGEN. «1984»-musikalen blir aldri ferdig, men Bowie gjør den om til albumet «Diamond Dogs» (1974). Nå er han inspirert av tysk ekspressionisme, gir ut «Young Americans» (1975) og ender som den elegante Thin White Duke. Stoffmisbruket tar overhånd, og Bowie flytter til Berlin. I 1977 vender han tilbake i en sunnere versjon med albumet «Low». Han er enklere kledd nå – som musikken. Den er inspirert av tysk elektronisk musikk.

» **ZIGGY STARDUST** skal snart gå av scenen. Det er 3. juli 1973 og siste konsert på turneen med Spiders from Mars. Det eneste som gjenstår nå, er ekstranummeret. Den tynne hvite skikkelsen ser ut over menneskemengden i Londons Hammersmith Odeon og sier:

– Av alle showene på denne turneen, vil dette spesielle showet bli med oss lengst. Fordi det er ikke bare det siste showet på turneen, men det er også det siste showet vi noengang vil gjøre.

Så spiller han «Rock 'n' Roll Suicide». Ziggy Stardust er død. David Bowie skal bli til en annen.

UNIKUM. – Kameleon passer til en viss grad. Han er virkelig god til å la seg påvirke av mange ting og koke det ned til sin egen unike kreasjon. Men sammenligningen stopper her. For han kommer hele tiden opp med noe som gjør at han snarere skiller seg ut enn å passe inn, sier Danny Lewis, forfatter av «David Bowie Style».

Lewis bor i dag i Australia, men han var selv en del av undergrunnsscenen i London i sin tid, og spilte i ulike band og drev egne klubber.

Merkelappen kameleon har fulgt artisten, skuespilleren og kunstneren i alle år. Bowie har vært The Thin White Duke, langhåret hippie i kvinneklær, listepopmann med 1980-tallsdress og, ikke minst, den kanskje mest kjente figuren av dem alle – Ziggy.

I år er det 40 år siden Ziggy Stardust, den androgyn rockestjernen fra en annen planet, kom til jorden. Neste år er det 50 år siden Bowie startet karrieren. Til våren åpner Victoria and Albert Museum (V&A) i London en stor retrospektiv utstilling om ham. Og nå er

DAVID BOWIE

BRITISK artist, skuespiller og kunstner.

FØDT 8. januar 1947, London. **SLO GJENNOM** med albumet «Space Oddity» i 1969.

MEST KJENTE album: «Hunky Dory» (1971), «The Rise and Fall of Ziggy Stardust and the Spiders from Mars» (1972) og «Let's Dance» (1983).

SPILLER i filmer som «The Man Who Fell to Earth» (1976), «Merry Christmas r. Lawrence» (1983), «Basquiat» (1996) og tv-serien «Extras» (2006).

SISTE TURNÉ i 2004 endte med en blokkert arterie og hjerteoperasjon. Siste sceneopptreden i 2006.

BOR for tiden i New York, er gift med eksmodell Iman og far til filmregissør Duncan Jones (41) og Alexandria (12). **AKTUELL** gjennom boken «David Bowie Style» av Danny Lewis (A&C Black Publishers), nyheten om at utstillingen «David Bowie is» åpner ved V&A i London 23. mars 2013.

NETT davidbowie.com

boken «David Bowie Style» ute – en bok om Bowies karriere sett og fortalt gjennom mennens ganske så varierte stil opp gjennom årene. Ifølge Danny Lewis har Bowie alltid skapt seg selv.

– Jeg mener David Bowie er den kanskje mest spennende rockestjernen vi har hatt de siste femti årene. Han ser ut til å alltid være villig til å ta risiko, presse seg selv og eksperimentere, både musikalsk og visuelt. Og klær har alltid vært en vesentlig del av det, sier han.

– Måten han kombinerer musikk, tekst og det visuelle på, får hvert prosjekt til å fremstå som et komplett kunstverk. Et kunstverk som er dynamisk fordi publikum deltar i det, forklarer forfatteren.

Og denne siden av Bowie kler Lewis av gjennom bo-

ken, ved å følge ham fra barn til voksen, fra plate til plate – og gjennom syv ulike stilskifter frem til i dag.

KUNSTNER. David Jones kom ikke som Ziggy fra en annen planet. Han vokste opp i etterkrigstidens London, sør i bydelene Brixton og Bromley. Sporene etter Annen verdenskrig hang fortsatt igjen, som en mørk sky over byen. Jones fant en annen verden i musikken. Han hørte på rock 'n' roll med Elvis, Chuck Berry og Little Richard – og moderne jazz med John Coltrane og Charlie Mingus. På skolen deltok han i ulike teateroppsetninger og spesielt musikkteater interesserte Jones.

På begynnelsen av 1960-tallet, i selve startgropen av karrieren, spilte han i mod-band – gikk i skjorte, slips og smale bukser. Luggen var lang, men frisert.

I 1967, tyve år gammel, begynner David å interessere seg for flere former for kunst. Han møter danseren Lindsey Kemp som introduserer han for avantgarde-teater og miming. Sammen starter de Beckenham Arts Lab – en alternativ kunstscene i London. Og for å unngå forveksling med Davy Jones i The Monkees, skifter David Jones navn. Han blir David Bowie.

– Jeg tror det å bli eksponert for mange ulike former for uttrykk ga ham ideen om at rock 'n' roll kan handle om mer en bare musikk, sier Lewis.

For nå slipper mod-perioden tak i Bowie, og musikken hans får innslag av folk, psykedelia og music hall. Han lar håret gro, og begynner å leke med oppfatningene vi har av kjønn.

På coveret av «The Man Who Sold the World» har Bowie på seg en av sine kjoler. På «Hunky Dory» ser han mer ut som kvinne enn mann. Året er 1972, og det »

NEW YORK, 1975

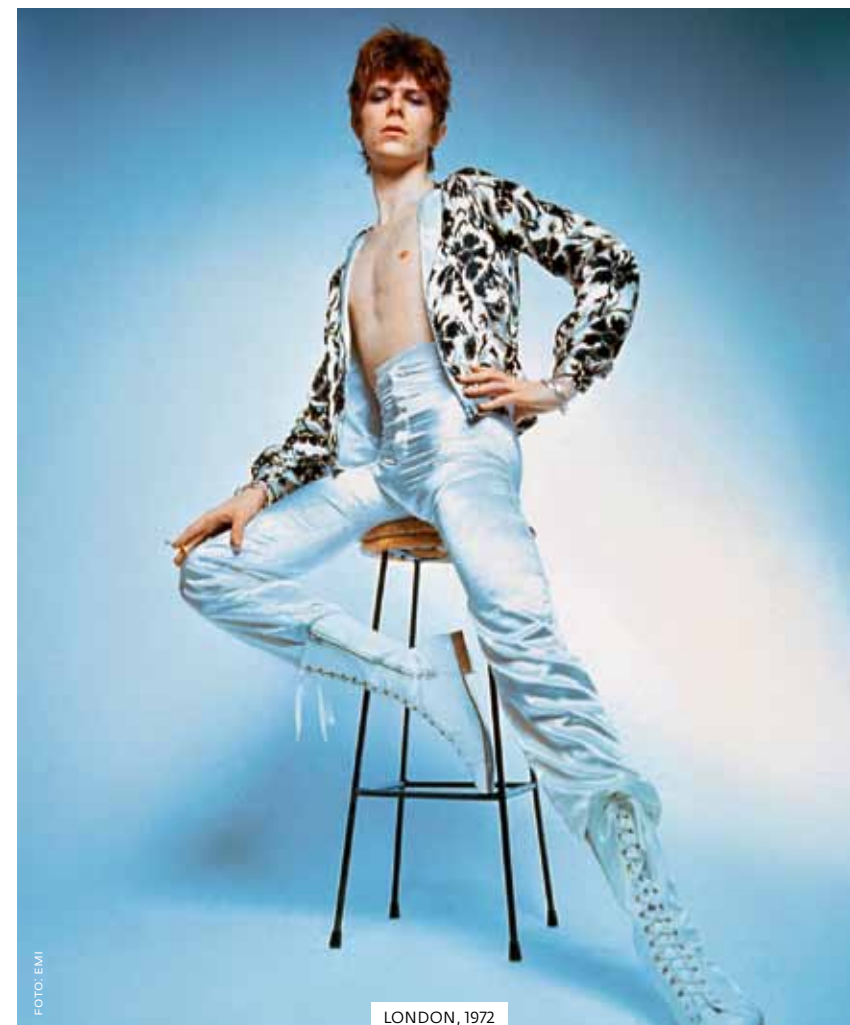
MED IGGY POP, KØBENHAVN, 1976

NEWCASTLE CITY HALL, 1978

I KANSAI YAMAMOTO-KLÆR, 1973

LONDON, 1972

SAVOY HOTEL, LONDON, 1983

KLESSKIFTENE

Forfatter Danny Lewis deler David Bowies 50 år lange karriere inn i syv stilepoker:

MOD • David Bowie spiller i ulike modband. Han går med skreddersydd dress, skjorte og slips og, for den tiden å være, langt velfrisert hår. Det er første halvdel av 1960-tallet. Stilen er over i 1967.

ANDROGYN • Den store kjoleepoken til Bowie – med lange damekjoler og langt hår – kommer med albumet «The Man Who Sold the World» (1970). Bowie eksperimenterer med det androgyne og utforsker grensene mellom mann og kvinne.

ZIGGY • Den androgyne perioden fortsetter i en ny form: Bowie klipper håret, farger det rødt og barberer av øyenbrynene. Klærne når nye fantasifulle høyder både i stoff, silhuett og tilbehør. Bowie er blitt Ziggy Stardust – en popstjerne fra en annen planet. Perioden varer fra 1972 til 1973.

EKSPRESJONISTEN • Bowie blir interessert i tysk ekspresjonisme og kabaretkultur. Under «Diamond Dogs»-turneen i 1974 skifter han til enklere klær og sce-

nografien får underlige gjenstander og proporsjoner. Han spiller inn «Station to Station» og blir en figur – Thin White Duke. En elegant dresskledd herremann med lys sleik og et alt-for høyt forbruk av kokain.

BERLINGUTTEN • Bowie flytter til Berlin og blir rusfri. Han blir interessert i tysk kunst og elektronika, og gir ut albumene «Low» og «Heroes» i 1977. Klærne er fortsatt enkle i snitt og farger, men Bowie ser sunnere ut.

DANSEREN • Albumet «Let's Dance» blir en kommersiell hit i 1983. Det samme blir Bowies utseende. Nå er det lyse dresser som gjelder, og håret – det er bølget, fønet og platinablondt.

KAMELEONEN • Den siste og mest forvirrende perioden av hans stilliv. Fra 1990- og inn i 2000-tallet har Bowie eksperimentert med ulike former for musikk. Elektronika og hard rock, houseclub-stil – og elegante dresser. Han fremstår som en visuell samtidskameleon.

MADISON SQUARE GARDEN, NEW YORK, 1978

SPRINGBUKK. Noen har sagt at Bowie kan spille alle roller utenom seg selv. Forfatter av boken «David Bowie Style», Danny Lewis, mener det er Bowies store styrke. Han har ingen grenser å ta hensyn til. Som da han tok det store stilspranget fra «Heroes» (1977) og «Scary Monsters» (1980) til «Let's Dance» (1983).

ALLE FOTO: FAKSIMILE

» største og mest kjente klesskiftet av dem alle er i ferd med å skje. David Bowie skal bli til Ziggy Stardust.

SKUESPILLER. Det startet visstnok med en hårklipp. Bowie hadde sett et bilde i et magasin der en modell viste klær av den japanske designeren Kansai Yamamoto. Stylisten Suzi Fussey klipper det lange håret til Bowie, og ender med langt i nakken, fjærete ved ørene og spikerkort på toppen. Håret farges knall rødt, og Bowie barberer bort øyenbrynene.

Men Ziggy er ikke bare et uteseende. Han er også en fiksjon, en historie Bowie har funnet på og som smelter sammen med musikken i et show - en performance i grenselandet til kunst. Ziggy er også inspirert av den japanske teaterformen kabuki. I kabuki er det ingen grenser mellom musikk, dans og drama - ei heller tydelige linjer mellom kvinner og menn. Her kan en mann like godt være kvinne. Designeren Yamamoto, som Bowie så bilder av i magasinet som startet det hele, var selv inspirert av kabuki. Og Yamamoto ender med å designe flere av antrekkene til Ziggy's turné.

- Noen ganger føler jeg at jeg ikke er et menneske i det hele tatt. Jeg er bare en samling av andre menneskers ideer, sa Bowie om seg selv i 1972.

På det første albumet etter Ziggy - «Diamond Dogs» - er han halvt menneske og halvt hund. Og på turneen forandrer David Bowie stil igjen. Nå har han fått sansen for tysk ekspresjonisme.

AVATAR. Noen år etter flytter Bowie til Berlin. Oppholdet gjør ham godt. Han får ryddet opp i et tiltagende stoffmisbruk, og begynner å male, studerer kunst

og interesserer seg for tysk elektronika. I andre enden vender han tilbake sunnere og med en mer nedtonet stil enn før. Danny Lewis mener denne evige tøyelige symbiosen mellom utseende, musikk og fremføring faktisk er positiv for Bowie.

- Med så mange varierte stiler finnes det ingen ekte David Bowie, i hvert fall ikke som publikum får vite om. Og det gir ham et stort armslag som artist. Han trenger ikke tilpasse seg et bestemt bilde.

Oppskriften har tydeligvis funket. Selv om Bowie ikke har vist seg på en scene på seks år eller turnert de siste åtte, er han fortsatt tilstede i musikkindustrien. Da Bowie, til britenes store skuffelse, heller ikke dukket opp under OL-seremonien i London, skrev The Observer:

- Innflytelsen hans fortsetter i arbeidet til en hærskare av yngre artister, fra LCD Soundsystem til Lady Gaga. Faktisk er kjærligheten til Bowie på så stigende kurs at hvis han hadde annonsert en ny turné i morgen, kunne han anlagt en leir utenfor O2 som hadde stått i ukevis.

IMPACT MAN. Moteskaperne har heller ikke glemt Bowie. Han var forut sin tid på 1970-tallet, men i etterkant er han blitt et stilikon som stadig inspirerer.

Ryktene sier jevnlig at han spiller inn eller planlegger en turné, men ingen vet egentlig sikkert

DANNY LEWIS forfatter av boken «David Bowie Style»

Våren 2010 kopierte Givenchy en hvit og svart-stripete dressjakke Bowie brukte i 1973. Våren 2011 hadde Jean Paul Gaultier modeller med Ziggy-frisyre og -klær. Og høsten 2011 var Dries Van Noten og Lanvin inspirert av Bowies sensyttitalls-stil.

- En av grunnene til denne uødelige fascinasjonen, er at i en tid hvor mange føler at popens fortid er mer tiltalende enn fremtiden, representerer Bowies 1970-talls-karriere en rødgledende begeistring for fornyelse, mener Dorian Lynskey i The Observer.

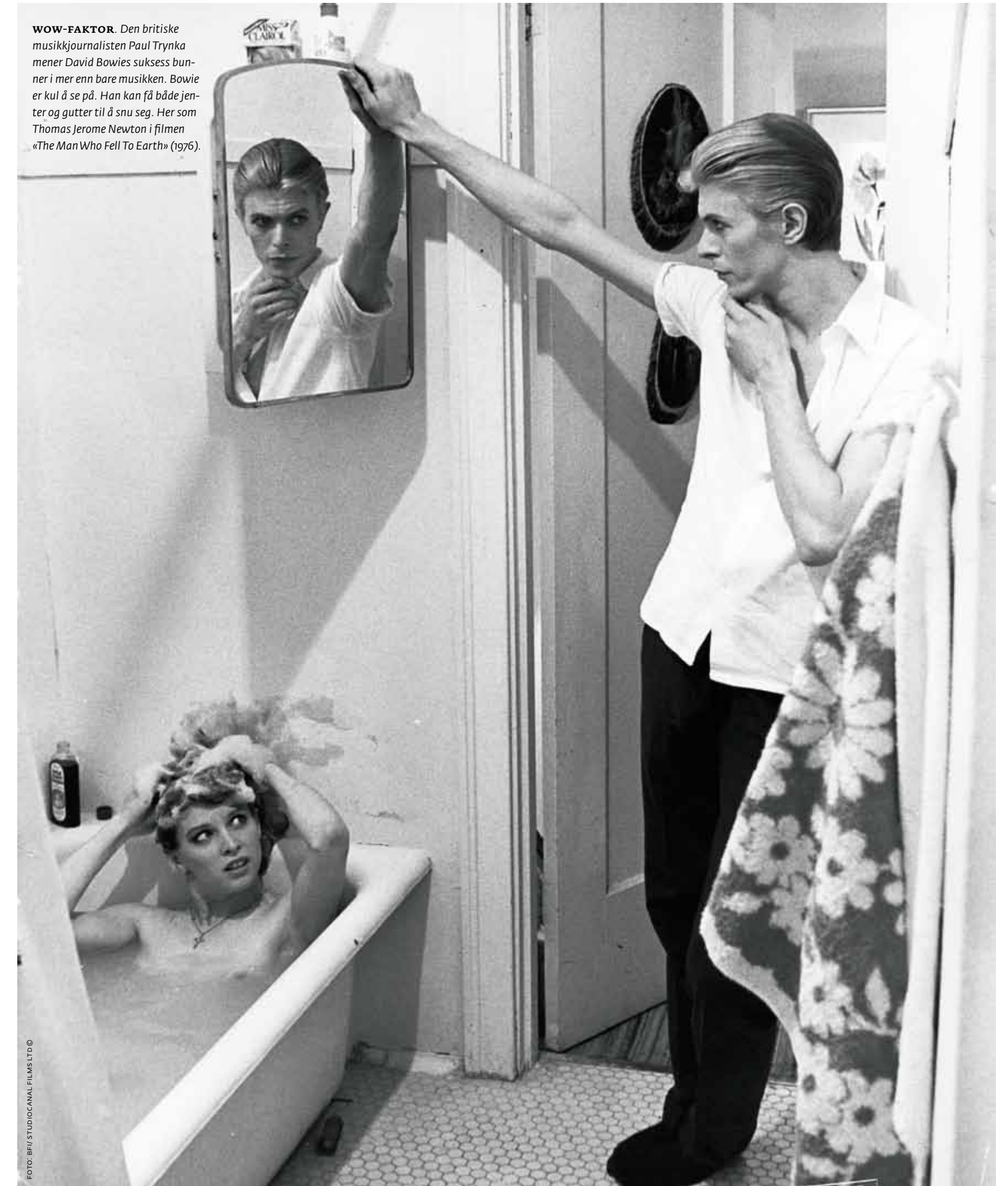
Den britiske musikkjournalisten og forfatteren av fjorårets biografi «David Bowie: Starman», Paul Trynka, tror den enorme suksessen bunner i mer enn en evne til å lage bra musikk. Han mener Bowie rett og slett er kul. Og det på en måte som gjør at både jenter og gutter snur seg etter ham. Ryktene om at David Bowie skal være medkurator på vårens V&A-utstilling, fikk faktisk Bowie til å gi et lite livstegn. På Facebook siden skrev han at han ikke var involvert i utstillingen.

Bowie lever i dag et tilbaketrukket liv i New York med kone og barn. Noen mener at rollen som hengiven familiemann bare er nok en rolle regissert av Bowie selv. Noen klynger seg til håpet om at han en dag vil skifte ut også denne rollen med en annen.

- Han har spilt ulike roller i løpet av karrieren sin, men jeg vet ikke om han har gjort det i livet ellers, sier Danny Lewis.

- Ryktene sier jevnlig at han spiller inn eller planlegger en turné, men ingen vet egentlig sikkert. Og om han ikke skulle lage en ny plate, er diskografien hans allerede ganske imponerende. **D2**

KILDER: «DAVID BOWIE STYLE» AV DANNY LEWIS, A&C BLACK PUBLISHERS, 2012, THE NEW YORK TIMES, THE OBSERVER, ALLMUSIC.COM, STYLE.COM.

WOW-FAKTOR. Den britiske musikkjournalisten Paul Trynka mener David Bowies suksess bunner i mer enn bare musikken. Bowie er kul å se på. Han kan få både jenter og gutter til å snu seg. Her som Thomas Jerome Newton i filmen «The Man Who Fell To Earth» (1976).

FOTO: BFI / STUDIOCANAL FILMS LTD ©

FOTO: CHRISTIAN SIMONPIETRI/SYGMA/CORBIS

STILKUNSTNER. Artisten David Bowie har skiftet stil så mange ganger at han blir kalt en kameleon. En ny bok viser hvorfor han egentlig skifter ham. **40 »**

Jeg syntes alltid instagramming var kleint og strebersk, men nå er jeg trist nok blitt avhengig selv. Jeg har nesten sluttet å røyke

EMMA CLARE GABRIELSEN journalist og Instagram-bruker **12 »**

LIVSSTIL.....	Full klaff for Instagram-klikken.....	12
ARKITEKTUR.....	Arkitekturbienalen i Venezia.....	28
MOTE.....	David Bowie er rockens fremste stilskifter.....	40
MAT & DRIKKE.....	Mesterkokk Terje Ness har lam i gryten.....	52
MAT & DRIKKE.....	Jakten på den perfekte pub.....	64
PARFYME.....	Duften av røkelse, bivoks, lavendel – og en elsker.....	70
ANMELDT.....	Moteuken i New York.....	80
MITT KJØRETØY.....	Fembarnsfar Geir Hartmanns Porsche-dödare av en familiebil.....	82

D2

SJEFREDAKTØR OG ADM. DIREKTØR
AMUND DJUVE

FEATUREREDAKTØR
GRY EGENES

REPORTASJELEDER
LINE BLIKSTAD
line.blikstad@dn.no

BILLEDREDAKTØR
NILS VIK
nils.vik@dn.no

LAARA MATSEN, PROSJEKTLEDER
laara.matsen@dn.no

VAKTSJEF
BJØRNAR VALDAL
bjornar.valdal@dn.no

DESK
ERLAND G. BANGGREN, AD
erland.banggren@dn.no

ADAM BILLYEALD, AD
adam.billyeald@dn.no

ANNE BRUN, AD
anne.brun@dn.no

MORTEN SØRDAL, REDIGERER
morten.sordal@dn.no

BJØRN DAMHAUG
bjorn.damhaug@dn.no

JOURNALISTER
NILS ANKER
nils.anker@dn.no

SIMEN V. GONSHOLT
simen.gonsholt@dn.no

SARAH HAMBRO
sarah.hambro@dn.no

ØVVIND HOLEN
oyvind.holen@dn.no

ANDERS KEMP
anders.kemp@dn.no

INGRID R. KIELLAND
ingrid.kielland@dn.no

KRISTIANE LARSEN
kristiane.larsen@dn.no

BENEDICTE RAMM
benedicte.ramm@dn.no

FOTO
SIGURD FANDANGO, FOTOGRAF
sigurd.fandango@dn.no

LARS PETTER PETERSEN, FOTOGRAF
lars.petersen@dn.no

OMSLAGSILLUSTRASJON ADAM
BILLYEALD & LARS PETTER PETERSEN

TRYKK
STIBO GRAPHIC

D2 kommer som bilag i DN hver fredag.

DAGENS NÆRINGS LIV AS
Postboks 1182 Sentrum, 0107 Oslo
Sentralbord 22 00 10 00
Abonnement & løssalg 815 11 815

ANNONSE 22 00 10 75
ELISABETH BERGER, SALGSSJEF

Dagens Næringsliv redigeres etter Vær Varsom-plakaten. DN betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere.